

مدیر تامین مالی خارجی بانک مرکزی یا اعلام تامین ارز مورد نیاز طرح‌های

توسعه شرکت ملی صنایع مس ایران با هدف افزایش صادرات این محصول به چهار میلیارد دلار در سال گفت؛ این حمایت در قالب شش بسته‌ارزی متنوع با مجموع ارزش ۵٫۶ میلیارد یورو در بازه زمانی چهار سال انجام می‌شود. سید آرش شهرآیینی تصریح کرد: نیاز ارزی طرح‌های توسعه مس کشور در سال آینده ۲٫۵ میلیارد یورو برآورد شده که شامل تجهیزات مختلف و خدمات مهندسی است و برنامه ریزی تامین آن توسط این بانک انجام شده است. مدیر تامین مالی خارجی بانک مرکزی همچنین افزود: شرکت ملی صنایع مس ایران متعهد به تامین ریال مورد نیاز طرح‌ها و تامین حداکثر تجهیزات مورد نیاز از داخل بر اساس مقررات موجود است.

تامین ارز برای افزایش صادرات سالانه مس به ۴ میلیارد دلار

در گفت‌وگو ی «تجارت» با یک عضو اتاق بازرگانی تشریح شد؛

چالش‌های رفع تعهد ارزی

خودداری می‌کرد قطعاً هر دو طرف نتایج بهتری را کسب می‌کردند، در حالی که بسیاری از صادرکنندگان در حال حاضر به دلیل مشکلات فراوان ناشی از موانع دست وپاگیر این طرح از گردونه حضور در عرصه صادرات خارج شدند، بر اساس آمار درآمدهای صادراتی کشور در سال جاری حدود ۱۰ میلیارد دلار کاهش یافته است که بیانگر کاهش روند صادرات و واردات و آوردن ارز به حوزه‌های مختلف است، در حالی که کاملاً بدیهی است درآمدهای ارزی برای کشور در شرایط کنونی بسیار قابل توجه و مهم است، اما قوانین اعلام شده موجود از سوی دولت در مسیر عکس وضع می‌شود و قطعاً فعالان اقتصادی نیز کمتر رغبتی برای حضور از خود نشان می‌دهند.

■ اصرار بر ادامه روشی شکست خورده

این کارشناس اقتصادی افزود: چند نرخی بود ارز، غیرواقعی بودن قیمت دلار، پیمان سپاری و اصرار بر حرکت در مسیری که حاصلی به همراه نداشته است، موانعی ایجاد کرده‌است که باعث کاهش درآمدهای ارزش شده‌است. از این رو باید رفع موانع، سیاست‌های تشویقی برای صادرکنندگان خوشنامی در نظر گرفت که در حال حاضر به دلیل سختی و موانع و مانع تراشی‌های بسیاری از حضور در پروسه صادرات کناره‌گیری کرده‌اند، در حالی که پیش ازاین با وجود موانع برای تولید و قبول هزینه‌های سنگین تولید، پرداخت حقوق و دستمزدها

هشدار درباره پیامک‌های سود سهام عدالت

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار کشور با اشاره به جعلی بودن پیامک‌های مربوط به سود سهام عدالت گفت: این پیامک‌ها جعلی هستند و نیاز به پاسخ به هیچ پیامکی نیست. مجید عشقی در رابطه با برخی پیامک‌های مربوط به سود سهام عدالت هشدار داد: سود سهام عدالت با توجه به اینکه کلیه اطلاعات سهامداران سهام عدالت در سامانه‌های بورسی موجود است، به حساب سهامداران واریز می‌شود و اصلاً نیاز به مراجعه یا پاسخ به هیچ پیامکی نیست. به گفته وی، پیامک‌هایی که به عنوان سهام عدالت در این ایام برای مردم صادر می‌شود، جعلی است. پیش‌تر نیز اعلام شده بود که اطلاع‌رسانی در خصوص زمان و نحوه واریز سود سهام عدالت نیز تنها از طریق وبگاه شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه به نشانی **www.sahamedalat.ir** و وبگاه سازمان خصوصی‌سازی به نشانی **www.ipof.ir** انجام خواهد شد. بدیهی است هرگونه فرآخون مردم مبنی بر ثبت‌نام در خصوص دریافت سهام عدالت یا واریز سود سهام عدالت به جزء مبادی فوق، جعلی و غیرقانونی است و این سازمان در صورت مشاهده هرگونه سوءاستفاده احتمالی، مراتب را از طریق مراجع قضایی و پلیس فتا پیگیری خواهد کرد.

گروه اقتصاد کلان – صدیق‌ه ههزاد پور: صادرات مهم‌ترین رویکرد در رشد و پیشرفت اقتصاد محسوب می‌شود و تلاش دولت‌ها نیز در این راستا بر تقویت این فرآیند در حوزه‌های مختلف‌فاست. این امر با توجه با اعمال تحریم‌ها علیه در سالهای گذشته بیش از پیش مدنظر دولت بوده است و از این رو سعی کرده است تا با در نظر گرفتن معافیت‌های مالیاتی ایجاد انگیزه بیشتری برای گروهی از صادرکنندگان ایجاد کند. اما به گفته اکثریت فعالان بخش خصوصی رفع تعهدات ارزی از جمله مسائلی است که می‌تواند برای بخش خصوصی چالش‌هایی ایجاد کند، زیرا این اقدام ممکن است تأثیراتی مستقیم بر قیمت‌ها، تأمین مالی، و نرخ ارز داشته باشد. فعالان بخش خصوصی معتقدند: دولت می‌تواند سیاست‌هایی را مانند حمایت مالی و تسهیلات ارزی برای توسعه صادرات برای فعالان بخش خصوصی در نظر بگیرد تا کف صادرات و واردات و در نتیجه تراز مالی – بازرگانی در این بخش بهبود یابد. به گفته کارشناسان؛ کمبود و نوسانات نرخ ارز، تحریم‌ها و محدودیت‌ها بر سرراه فعالیت بخش خصوصی و همچنین مشکلات در خصوص مبادلات مالی – تجاری، قیمت‌گذاری‌های دستوری دولت و… از جمله پارامترهایی محسوب می‌شوند که به همراه تغییرات سیاسی – اقتصادی باعث ایجاد مشکلاتی برای بخش خصوصی‌شود و توانایی آنها را در مسیر تولید، صادرات و واردات کاهش دهد. کارشناسان معتقدند بهبود شرایط فعالیت بخش خصوصی در گرو بهینه‌سازی شرایط و تسهیل دسترسی به ارز برای فعالان در این بخش باشیم.

■ کاهش بی سابقه درآمدهای صادراتی در سال جاری

به گزارش «تجارت»، رفع تعهد ارزی در سال ۱۳۹۷ توسط بانک مرکزی جهت بازگشت ارز سال حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی کشور تصویب شد. به موجب این آیین نامه صادرکنندگان باید از طریق سامانه نیما و طبق مقررات نحوه رفع تعهد ارزی صادرکنندگان برای رفع تعهد صادراتی ارزی خود اقدامات لازم را انجام دهند. در غیر اینصورت شامل معافیت‌های مالیاتی نمی‌شوند.
خبر رضا صالحی عضو اتاق بازرگانی ایران ضمن اشاره به چالش‌های ناشی از اجرای قانون رفع تعهدات ارزی به «تجارت» گفت: به دلیل مشکلات متعدد ناشی از اعمال رفع تعهدات ارزی ما به عنوان نمایندگان فعال بخش خصوصی طی جلساتی که با بانک مرکزی داشته‌ایم، مطرح کردیم که عواید حاصل از اجرای طرح بسیار کمتر از قبل بوده است و چنانچه دولت از مداخله مستقیم در این امر

بانک مرکزی طی اطلاعیه اعلام کرد؛

شرح محورهای اصلی دولت برای خروج سرمایه

بایات‌تر و کم‌ریسک‌تر، مستقل از بازده دارایی‌های داخلی شکل گیرد. در هر صورت طیف متنوعی از اقدامات در افق زمانی بلندمدت و کوتاه‌مدت برای پیشگیری از خروج سرمایه از کشور در دستور کار دولت و بانک مرکزی قرار دارد. _ اقدامات کوتاه‌مدت ناظر بر کنترل‌های سرمایه‌ای و الزام به بازگشت از حاصل از صادرات کالا به چرخه اقتصاد رسمی کشور می‌باشد. در افق زمانی بلندمدت نیز می‌توان به اقداماتی نظیر تنظیم سیاست‌های پولی، مالی و ارزی با هدف تقویت ثبات اقتصاد کلان و فراهم‌نمودن چشم‌انداز مثبت فعالیت‌های اقتصادی با تاکیدر افزایش سرمایه‌گذاری ثابت و بهبود محیط کسب و کار، تقویت تعاملات سازنده با دیگر کشورها و ارتقای مواردا ت رسمی تجاری، تقویت زیرساخت‌های لازم برای نظارت بر نقل و انتقالات ریالی و ارتقاء حکمرانی ریال، پیشگیری از قاچاق کالا و ارز، تقویت زیرساخت‌های گمرکی جهت کنترل و رصد جریان کالایی در صادرات و واردات به منظور جلوگیری از فعالیت‌ها و زمینه‌های فساد ز در حوزه‌های ارزی اشاره نمود. همانطور که ملاحظه می‌گردد، مخاطب اقدامات پیشنهادی فوق‌الذکر طیف متنوعی از دستگه‌ها و نهادهای مختلف حاکمیتی است؛ با این حال بانک مرکزی به عنوان متولی اصلی تنظیم سیاست‌های پولی و ارزی برای برقراری ثبات اقتصادی کلان، نظارت بر نقل و انتقالات ریالی و ارتقاء حکمرانی ریال، اقدامات اساسی را در دست انجام دارد. _ در این چارچوب، بانک مرکزی با هدف بازگشت ثبات به اقتصاد کشور، فعالیت‌های خود را با عنوان سیاست تثبیت اقتصادی در سه محور اصلی «ثبات بخشی و پیش‌بینی پذیر نمودن بازار ارز»، «کنترل نرخ ارز و تقویت ثبات در مقررات» و «بازنگری در مقررات» دنبال می‌کند. در این راستا، از جمله مهم‌ترین اقدامات این بود که مقرر شد تا در بازار حواله ارز، برای یک دوره مشخص نیازهای واقعی اقتصاد

■ موانع و چالش‌ها با تکرر آیین نامه‌ها و مصوبات رفع تعهدات ارزی

احسان قمری – کارشناس تجارت بین‌الملل – در این باره معتقد است: یکی از مشکلات در زمینه رفع تعهدات ارزی، تکرر آیین نامه‌ها و مصوبات است که از گمرک تا صادرکنندگان را با مشکلات زیادی مواجه کرده است. باید بین سیاست‌های ارزی و تجاری تفاوت قائل شد و بین آن‌ها همسویی ایجاد کرد. مسئول سیاست تجاری وزارت صنعت، معدن و تجارت و مسئول سیاست ارزی بانک مرکزی است. در ابتدای اعمال سیاست‌ها رفع تعهد ارزی، بانک مرکزی یک محق بلا تکلیف بود و عملاً به تصدی‌گر برگرداندن ارز صادرات و تخصیص ارز به واردات ایفای نقش می‌کرد. این کارشناس تجارت بین‌الملل افزود: ابتدا باید تعیین کنیم که سهم بخش‌های مختلف در صادرات تامین ارز و واردات چقدر است و بعد از آن سهم هر یک از گروه‌های کالایی در هر یک از گروه‌های کالایی تامین می‌کنند مورد توجه قرار دهیم. بنابراین اعمال سیاست یکسان برای همه گروه‌های کالایی به هیچ عنوان مطلوب نیست و باید با ابزارهای تشویقی سیاست‌های مطلوب برای هر صنعت تنظیم شود. قمری در ادامه گفت: بانک مرکزی از روز اول سیاست رفع تعهد ارزی، با ابزارهایی مختلف، معتقد بودند سامانه بانک لنگر نرخ ارز است. در واقع نرخ در این سامانه برای بانک مرکزی بسیار مهم است و از طریق این سامانه ارز خیلی از نیازهای کشور را تامین می‌کند. اما تمرکز بر نیما به قدری بود که از مسائل دیگر چشم پوشی شد. من یکی از مخالفان واردات در مقابل صادرات خرد هستم چراکه این فرآیند یک صادرکننده را به یک واردکننده تبدیل می‌کند که تخصصی در این زمینه ندارد.

■ تقویت نظارت و پهریز از سیاست‌های دستوری
بر اساس این گزارش؛ صاحب‌نظران در تحلیل کلی بر این باور هستند؛ بخش خصوصی سهیم موثری در ترویج صادرات و

افزایش درآمدهای ارزی دارند از این رو مطلوب است در تعامل با فعالان بخش خصوصی و اصلاح سیاست‌های ارزی کمک کنند تا تعادل بیشتری در معاملات این گروه ایجاد شود تا ضمن واردات ارزی بیشتر تراز تجاری کشور نیز افزایش یابد. به گفته این گروه ایجاد مکانیسم‌های مالی مانند ارزش‌گذاری مناسب، بیمه‌های ارزی، و ابزارهای مالی مشابهی می‌تواند به بخش خصوصی کمک کند تا ریسک‌های مرتبط با تعهدات ارزی را کاهش دهد. بدیهی است تقویت نظارت و پهریز از سیاست‌های دستوری در مواجهه با تعهدات ارزی، پایداری مالی و رشد اقتصادی برای همگان را به همراه خواهد داشت.

نهایت مهار تورم نیز کمک می‌کند. بر این اساس مجوز انتشار گواهی سپرده خاص با هدف تامین مالی سرمایه در گردش طرح‌های اقتصادی با بازدهی مناسب صادر شده است. در همین ارتباط بانک‌ها موظفند منابع حاصل از فروش این گواهی‌ها را به طرح‌های مولد و سودآور (با بازدهی بالای ۳۰ درصد) تخصیص داده و گزارش توجیهی طرح‌های مزبور را نیز در اختیار بانک مرکزی قرار دهند. لازم به اشاره است که بانک مرکزی به طور مستمر بر نحوه مصارف وجوه مذکور و تخصیص آن به پروژه‌های تعیین شده نظارت کامل خواهد داشت. در رابطه با موضوع افزایش نرخ‌های سود نیز لازم به توضیح است که بانک مرکزی بر خودردهای انضباطی لازم با برخی از بانک‌ها، که تخلفاتی در عدم رعایت نرخ‌های سود مصوب شورای پول و اعتبار را داشته‌اند، صورت داده است.
۳_ در خصوص اینکه وجود شکاف بین نرخ‌های ارز در بازار رسمی و غیررسمی و الزام صادرکنندگان جهت عرضه ارز با نرخ نیما (رسمی) به عنوان یکی از علل خروج سرمایه مصطح می‌شود؛ لازم به توضیح است که معاملات بازار غیررسمی ارز پوشش ندهند مبادلاتی است که به موجب قانون ممنوع می‌باشند. لذا، بالاتر بودن نرخ‌ها در بازار غیررسمی ناشی از ریسک‌های مترتب بر معاملات در این بازار است و نوسانات آن نیز به این خاطر است که نرخ‌ها و معاملات در بازار غیررسمی ارز به شدت از اخبار و تحولات سیاسی و جو روانی منبعث از آن تاثیر می‌پذیرد. در مقابل، نرخ‌های ارز در بازار رسمی تابع تصمیمات میان‌مدت و بلندمدت فعالان اقتصادی است و جدای از هزینه نقل و انتقال و تبدیل ارز، هزینه اضافی (هزینه پوشش ریسک) برای انتقال و اجرای رسمی وجود ندارد. از طرفی، عموم صادرکنندگان نهادهای تولیدی خود عماد مواد اولیه، انرژی، نیروی کار و… را از بازار داخل یا قیمت ریالی و کنترل شده تهیه می‌نمایند. اینکه صادرکنندگان مختار به عرضه ارز به نرخ‌های مطبوع خود باشند و یا اینکه نرخ‌های بازار رسمی به سمت نرخ‌های جاری در بازار غیررسمی تعدیل گردد واجد آثار بی ثبات کننده و تورمی برای اقتصاد خواهد بود.

تجارت

یکشنبه ۲۷ اسفند ۱۴۰۲ • ۶ رمان ۱۴۴۵ • شماره ۲۹۵۰
Sun • 17 Mar. 2024 • 8 page

سرمقاله

عوامل اثرگذار بر افزایش نرخ ارز

ادامه از صفحه یک...تحریمی در کشور باز می‌گردد. در شرایط تحریمی شاهد تورم و مشکلات اقتصادی هستیم. علاوه بر این وجود رخدادهای اخیر مانند انتخابات مجلس و فضای سیاسی آن و از طرف دیگر، بحث انتخابات درون حزبی آمریکا و قوت گرفتن حضور جمهوری خواهان به ویژه ترامپ نیز مزید بر علت شده و بی شک بر فضای روانی بازار آزاد و نرخ ارز اثر گذار بوده و باعث شد که روند افزایش نرخ دلار، صعودی شود.

برخی از بازارسازها شرایط را به نحوی پیش بردند که روند نرخ ارز کاهش نداشته و مسیر افزایشی را طی کند. با این حال، بانک مرکزی تصمیم مناسبی اتخاذ کرد و نرخ ارز نیمایی را با توجه به افزایش بازار آزاد، افزایش نداد. اما دولت باید با شناسایی گروه‌های مافیایی ارز و شبکه‌های بازارساز قاطعانه برخورد و همچنین با بانک‌هایی که دارای ناترازی هستند و شفافیت ندارند نیز باید برخورد شود. همچنین نهادهای نظارتی و اجرایی مشخص کنند که چه کسانی عوامل دخالت در بازار هستند و با بازارسازی باعث نوسان نرخ ارز می‌شوند.

واژه حساب برای ارز گه ارزش واسطه‌ای و تجاری دارد، واژه مناسبی نیست و اثرات منفی برای بازار بر جای می‌گذارد بهتر است واژه حساب برای نرخ ارز استفاده نشود، چرا که حساب بیشتر به سهام و طلا دلالت دارد برای مثال از نرخ طلای جهانی و میزان نرخ طلا در کشور می‌توان میزان حساب آن را ارزیابی کرد. از طرف دیگر برخی از کارشناسان معتقداند که قیمت ارز با توجه به نرخ تورم، مناسب است و حتی هنوز جایی برای آن تشکیل نشده است و قیمت فعلی آن از ارزش اصلی آن کمتر است. این تفکر که ارز حساب دارد، تفکر اشتباهی است و نباید به آن دامن زد. نرخ ارز بر بخش‌های زیادی از اقتصاد اثر گذار است. ارز خود یک واسطه اصلی برای تجارت است و بحث در رابطه با حساب ارز و مباحث پیرامون آن می‌تواند بر جو روانی تجارت و واسطه‌گری اثر گذار باشد. بنابراین بهتر است برای نرخ ارز، اصطلاح حساب در نظر گرفته نشود. همان گونه که کشورهای مثل امارات نرخ ارز خود را به صورت ثابت حفظ کرده و همچنین ارمنستان با توجه به شرایط فعلی خود توانسته نرخ ارز را ثابت نگه دارد، می‌توان این نرخ را حفظ کرد و ثابت نگه داشت، چرا که نرخ ارز را دولت‌ها مشخص می‌کنند. اما متفاوتانه در کشور ما از خارجی به عنوان یک کالای سرمایه‌ای و همچنین پول دوم ملی تبدیل شده‌است. از جهت دیگر کسانی هم که از دلار به عنوان کالای سرمایه‌ای استفاده می‌کنند، علاقه‌ای ندارند که قیمت دلار روند کاهش داشته باشد، چرا که ارزش سرمایه‌گذاری آنها کاهش می‌یابد و در مجموع می‌توان از این موارد به عنوان دلایل و عوامل اثر گذار بر افزایش قیمت ارز اشاره داشت. انتشار اوراق سپرده دولتی یا سود بالا پیامدهای دوسویه دارد و همچنین به صورت کوتاه مدت و مقطعی، نمی‌تواند اثر مطلوبی داشته باشد اگر عرضه اوراق با نرخ بهره بالا دائمی باشد، می‌توان گفت که اثر آن نیز دائمی است. اما زمانی که اوراق سپرده با سود بالا به صورت مقطعی و محدود منتشر می‌شود، اثر کوتاه مدت دارد و تاثیر گذاری آن بعد از مدتی محدود شده و به پایان می‌رسد و در نهایت نقش تسکین‌دهنده در بازار را ایفا می‌کند اگر هدف کنترل نرخ ارز، حرکت نقدینگی به سمت سرمایه‌گذاری داخلی باشد، باید انتشار اوراق، روندی طولانی مدت داشته و جریان نقدینگی که به اوراق سپرده وارد می‌شود و در نهایت از طریق بانک‌ها و وام‌های اعطایی به بخش‌های تولیدی و سرمایه‌گذاری این نقدینگی در جریان و حرکت باشد. چرا که بانک‌ها نیز باید سود بالای ۳۰ درصد کسب کنند تا بتوانند هزینه سود ۳۰ درصدی به سپرده‌گذاران اوراق را پرداخت کنند. در غیر این صورت بانک‌ها مجبور می‌شوند این اوراق را به دولت فروخته و به پشتوانه بانک مرکزی بتوانند سود سپرده‌گذاران را پرداخت کنند. از جهت تقویت و تثبیت روند سرمایه‌گذاری در بخش اوراق این اقدام مثبت است، اما باید به این نکته توجه داشت که انتشار اوراق با سود ۳۰ درصدی می‌تواند پایه سود ۳۰ درصدی را بر بخش‌های دیگر اقتصاد به همراه داشته باشد. به بیان دیگر انتظار جامعه در بخش‌های دیگر برای سود و سرمایه‌گذاری افزایش می‌یابد. مثلاً برای کسانی که در بخش‌های مسکن، خودرو و موارد دیگر سرمایه‌گذاری انجام می‌دهند، انتظار کسب سود بالای ۳۰ درصد در سرمایه‌گذاری خود را دارند و بعد از مدتی نرخ بهره ۳۰ درصدی ممکن است به عنوان نرخ بهره ثابت در جامعه نهادینه شود و بسیاری از سرمایه‌گذاران بر روی سود بالای ۳۰ درصد حساب باز کنند و سعی ممکن است این سود در بخش‌های مختلف تا ۴۰ تا ۵۰ درصد در نوسان باشد که این مسئله بی شک می‌تواند موجب افزایش تورم شود. شرایط تحریمی از قبل وجود داشته و در شرایط فعلی نیز ادامه دارد و باید به فکر برداشته شدن تحریم‌ها بود باید به فکر درآمدهای دولت باشیم و تلاش کنیم که پول‌های نفتی که خارج از کشور است را با حل کردم مشکلات تحریمی به کشور باز گردانیم، چرا که بیشتر تصمیماتی که در حال اتخاذ است بیشتر جنبه موقتی و تسکینی دارد و مشکل اصلی اقتصادی را برطرف نمی‌کند.

یادداشت

بازگشت ترامپ به قدرت و

آینده فروش نفت ایران

ادامه از صفحه یک...دونالد ترامپ به قدرت یابد ادعان داشت، در این صورت ایران حتی نمی‌تواند با تخفیف حجم نفت بفروشد که این به مصداق احزاب است. اینکه ایران در جنگ واکراین و همچنین رویارویی حماس با اسرائیل بدون توجه به مصلحت به جانب‌داری آشکاری از روسیه و حماس پرداخت، دلیل خوبی است تا نظام بین‌الملل و در راس آنها آمریکا را وادار به واکنش نشان دهد. در واقع برای هیچ کس پوشیده نیست که ترامپ، برخلاف بایدن بنای همراهی همه جانبه ای با اسرائیل دارد و در راستای این همراهی حتی موفق خواهد شد نظر روسیه و چین را نسبت به شراکت تجاری با ایران عوض کند. به هر حال مسکو و پکن بارها نشان داده اند، هر زمان که صلاح را بر دور زند ایران ببانند، به راحتی ما را دور خواهند انداخت.